

Souhrnné informace o povinném předškolním vzdělávání (březen 2017)

Postup při přijímání k předškolnímu vzdělávání - zákonní zástupci dítěte, mateřská škola, zřizovatele mateřské školy (obec)

Novelizace zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání přinesla několik podstatných změn týkajících se předškolního vzdělávání.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo pro nepedagogickou veřejnost, zejména pro zákonné zástupce předškolních dětí informace, které jim pomohou orientovat se v oblasti předškolního vzdělávání po 1. lednu 2017.

Zákonný zástupce zjistí, jaká je spádová mateřská škola dítěte z obecně závazné vyhlášky vydané konkrétní obcí, ve které má dítě trvalé bydliště.

Vydání obecně závazné vyhlášky obce (stanovení školského obvodu spádové školy)

Obec vydá obecně závaznou vyhlášku obce, o vymezení školských obvodů spádové mateřské školy (viz § 179 odst. 3 školského zákona). Spádová mateřská škola je mateřská škola zřízená obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu.

Obec je povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání přednostně přijímaných dětí (§ 179 odst. 2 školského zákona). Tzn., že nárok na přednostní přijetí mají děti:

- od 1. 9. 2017 děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně čtvrtého roku věku (§ 34 odst. 3 školského zákona – znění účinné od 1. 9. 2017) uplatněné při zápise v termínu 2. – 16. května 2017;
- od 1. 9. 2018 děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku (§ 34 odst. 3 školského zákona – znění účinné od 1. 9. 2018) uplatněné při zápise v termínu 2. – 16. května 2018;
- od 1. 9. 2020 děti, které dosáhnou do 31. 8. 2020 druhého roku věku (§ 34 odst. 3 školského zákona – znění účinné od 1. 9. 2020) uplatněné při zápise v termínu 2. – 16. května 2020.

Za účelem přijetí těchto dětí obec zřídí mateřskou školu, nebo zajistí předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí (§ 179 odst. 2 školského zákona).

Spádovou mateřskou školou nemůže být lesní mateřská škola (§ 179 odst. 3 školského zákona).

V rámci dopravní obslužnosti území kraje je kraj povinen zajistit dopravu do spádové mateřské školy a ze spádové mateřské školy, pokud vzdálenost této školy od místa trvalého pobytu dítěte přesáhne 4 km (§ 179 odst. 4 školského zákona).

Zákonný zástupce může pro dítě, které má realizovat povinné předškolní vzdělávání zvolit denní docházku do mateřské školy, která je zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení, anebo vybrat jiný způsob povinného předškolního vzdělávání. Zákonný zástupce se rozhodne, v jaké mateřské škole požádá o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání, **pokud se už jeho dítě v mateřské škole nevzdělává**. V případě, že již dítě (pro které je od 1. 9. 2017 předškolní vzdělávání povinné) do mateřské školy dochází, pokračuje v předškolním vzdělávání v mateřské škole, pokud zákonný zástupce nezvolí jiný způsob povinného předškolního vzdělávání.

Jiné způsoby plnění povinného předškolního vzdělávání dítěte

1. individuální vzdělávání dítěte - bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy,
2. vzdělávání v přípravné třídě základní školy a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální,
3. vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky.

Ředitel každé veřejné mateřské školy obdrží v dostatečném předstihu seznam dětí, které jsou ze stanoveného školského obvodu jeho školy.

Poskytnutí seznamů dětí zřizovaným školám

Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod mateřské školy, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu seznam dětí, které mají na předškolní vzdělávání ze zákona nárok a dětí, pro které je vzdělávání povinné. Seznam obsahuje vždy jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte (§ 34 odst. 4 školského zákona).

Na základě tohoto seznamu ředitel školy ověří, zda zákonní zástupci splnili svou povinnost a přihlásili dítě (s trvalým bydlištěm ve školském obvodu spádové školy) k povinnému předškolnímu vzdělávání.

Ředitel mateřské školy vyhlásí v dohodě se zřizovatelem zápis k předškolnímu vzdělávání.

Vyhlášení zápisu, zveřejnění kritérií

Pro školní rok 2017/2018 se zápis k předškolnímu vzdělávání koná v období od 2. do 16. května 2017. Termín a místo zápisu do konkrétní mateřské školy stanoví její ředitel v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je způsobem v místě obvyklým. V praxi bývají tyto informace zveřejněny na webových stránkách nebo vývěskách mateřské školy, na webových stránkách zřizovatele školy apod.

Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku. Přijetí v průběhu školního roku je možné v případě, že má mateřská škola volné místo. Na uvolněná místa se nevyhlašuje v průběhu roku samostatný zápis.

Plnit povinnost předškolního vzdělávání je však u dětí, které dosáhly do 31. 8. pěti let, nutné od počátku školního roku.

Konkrétní kritéria pro přijetí dítěte zveřejní ředitel školy před zápisem.

Žádost o přijetí

Při podání žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání (v listinné podobě, nebo ústně a zápisem do protokolu) uvede zákonný zástupce dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, stanovené náležitosti, kterými jsou:

- jméno a příjmení žadatele (dítěte),
- datum narození,
- místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování,
- označení správního orgánu, jemuž je žádost určena (konkrétní mateřská škola).

S ohledem na zákonné zastoupení dítěte jeho zákonným zástupcem či jinou osobou k tomu oprávněnou, je zároveň podstatné zjišťovat:

- jméno a příjmení tohoto zástupce,
- místo trvalého pobytu tohoto zástupce, popřípadě jinou adresu pro doručování.

Zastupuje-li dítě jiná osoba než jeho zákonný zástupce, je zároveň podstatné, aby doložila své oprávnění dítě zastupovat.

Z podání musí být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Zástupce účastníka řízení (zákonný zástupce dítěte) je povinen předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti.

S ohledem na pružnost správního řízení lze akceptovat evidenci telefonního spojení na zákonného zástupce či e-mailovou adresu.

V případě, že dítě (pro které je předškolní vzdělávání povinné) má povolený odklad povinné školní docházky, může se vzdělávat v přípravné třídě základní školy.

Rozhodnutí ředitele školy o přijetí

Přípravná třída základní školy:

- je od 1. 9. 2017 pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do ní vyrovná jejich vývoj a kterým byl povolen odklad povinné školní docházky, o přijetí rozhoduje ředitel školy.

Zákonný zástupce je povinen oznámit tuto skutečnost (vzdělávání v přípravné třídě základní školy) nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, řediteli spádové mateřské školy.

Přípravný stupeň základní školy speciální:

- lze zařadit dítě od školního roku, v němž dosáhne 5 let věku, do zahájení povinné školní docházky, a to i v průběhu školního roku,
- o zařazení dítěte rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení,
- vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální trvá nejvýše 3 školní roky.

Zahraniční škola na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky

Zákonný zástupce je povinen oznámit tuto skutečnost (vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky) nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, řediteli spádové mateřské školy.

Rozhodnutí ředitele mateřské školy o přijetí

Zákonní zástupci doloží, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, anebo poskytnou doklad, že je dítě proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Toto nemusí dokládat u dětí, pro které je vzdělávání povinné.

O přijetí dítěte do mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce (netýká se dětí starších 5 let), rozhoduje ředitel konkrétní mateřské školy ve správním řízení.

O přijetí dítěte s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Rozhodnutí ředitele mateřské školy o nepřijetí

Podání odvolání prostřednictvím ředitele školy

Při nepřijetí dítěte může zákonný zástupce podat prostřednictvím ředitele školy odvolání proti rozhodnutí o nepřijetí. V jaké lhůtě je možno tak učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá, který správní orgán o odvolání rozhoduje a u kterého správního orgánu se odvolání podává je obsaženo v rozhodnutí, resp. v poučení, které je jednou z náležitostí rozhodnutí ve správním řízení.

Povinné předškolní vzdělávání ve školním roce 2017/2018 se týká dětí, které dosáhly do 31. 8. 2017 věku 5 let.

Povinné předškolní vzdělávání (dítě starší 5 let)

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.

Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává v mateřské škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu (dále jen "spádová mateřská škola"), pokud zákonný zástupce nezvolí pro dítě jinou mateřskou školu zapsanou v rejstříku škol a školských zařízení nebo jiný způsob povinného předškolního vzdělávání. Tzn., že dítě ze školského obvodu spádové mateřské školy má při přijímání přednost před dítětem z jiného školského obvodu.

Pro děti, které dosáhnou do 31. srpna 2017 pěti let, je předškolní vzdělávání od 1. září 2017 povinné. Tato povinnost se vztahuje:

- na státní občany České republiky, kteří pobývají na území České republiky déle než 90 dnů,
- a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů,
- na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů,
- na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech:

- 4 souvislé hodiny denně,
- ředitel školy stanoví ve školním řádu začátek povinné doby mezi 7. a 9. hodinou.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin (tak jako u základních a středních škol). Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

Zákonný zástupce může pro své dítě (pro které je předškolní vzdělávání povinné) zvolit individuální vzdělávání. Svě dítě pak může vzdělávat doma sám, vzdělávat ho může jiná osoba, nebo může navštěvovat jiné zařízení než je mateřská škola.

Individuální vzdělávání

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno (v případě, že se bude jednat o převážnou část školního roku). Tuto skutečnost písemně oznámí řediteli mateřské školy.

Vzor oznámení je v příloze.

Oznámení o individuálním vzdělávání dítěte

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte,
- uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,
- důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Komunikace škola x zákonní zástupci

Uvolňování a omlouvání dětí

Podmínky pro uvolňování dětí ze vzdělávání a omlouvání jejich neúčasti ve vzdělávání stanoví školní řád. Ředitel mateřské školy je oprávněn požadovat doložení důvodů nepřítomnosti dítěte; zákonný zástupce je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte nejpozději do 3 dnů ode dne výzvy.

V případě individuálního vzdělávání dítěte je třeba dodržet dodržovat právní normy, a to jak ze strany zákonného zástupce dítěte, tak mateřské školy.

Povinnost zákonného zástupce:

- přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte),
- oznámení o individuálním vzdělávání dítěte učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku (v případě, že zákonný zástupce zažádá v průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno řediteli mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání),
- zajistit účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech v mateřské škole, kde bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

Povinnost mateřské školy:

- doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno (vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání; v praxi může poskytnout např. školní vzdělávací program),
- ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání,
- stanoví způsob a termíny ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech (stanoveno ve školním řádu, a to tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku),
- individuálně vzdělávané dítě se nezapočítává do nejvyššího povoleného počtu dětí uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení.

V případě ukončení individuálního vzdělávání dítěte (ze strany školy nebo zákonného zástupce) a s tím souvisejícím zahájením pravidelné denní docházky do mateřské školy, doporučuje MŠMT využít možnosti povolení výjimky z nejvyššího počtu dětí zřizovatelem dle § 23 školského zákona.

Pokud již škola využila možnosti výjimky z nejvyššího počtu dětí a ukončením individuálního vzdělávání dítěte by došlo k překročení stanovené kapacity školy, je nutné podniknout kroky umožňující vzdělávání tohoto dítěte a podat neprodleně žádost o změnu kapacity školy v rejstříku škol a školských zařízení.

K ukončení individuálního vzdělávání může dojít z několika důvodů.

Ukončení individuálního vzdělávání dítěte:

- pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu (ukončí ředitel školy; odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek; dítě nelze opětovně individuálně vzdělávat), dítě zahájí pravidelnou denní docházku,
- na základě žádosti zákonného zástupce o pravidelnou denní docházku do mateřské školy a její následnou realizaci,
- nástupem k povinné školní docházce (povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad).

Ukončení povinného předškolního vzdělávání dítěte

Předškolní vzdělávání nelze ukončit dle § 35 školského zákona, pokud je vzdělávání pro dítě povinné.

Povinné předškolní vzdělávání je ukončeno začátkem povinné školní docházky.

Pokud je k předškolnímu vzdělávání přijato dítě, kterého se prozatím netýká povinnost předškolního vzdělávání, nevztahuje se na něj začátek ani rozsah předškolního vzdělávání stanovený pro děti, kterých se povinnost týká. Ředitel mateřské školy písemně dohodne se zákonným zástupcem dítěte docházku dítěte do mateřské školy. Na přijetí do mateřské školy zřízené obcí nebo svazkem obcí mají děti (v souladu s postupnou účinností ustanovení školského zákona) nárok od září 2017 děti 4 leté a starší, od září 2018 děti 3 leté a starší a od roku 2020 děti 2 leté a starší.

Vzdělávání dítěte mladšího 5 let

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let, nejdříve však pro děti od 2 let.

- ***Přednostní přijímání dětí od 4 let věku***

Do mateřské školy zřízené obcí nebo svazkem obcí se od 1. září 2017 přednostně přijímají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně čtvrtého roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu spádové školy nebo jsou umístěné v tomto obvodu v dětském domově, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku. Tzn., že pro tyto děti je zápis k předškolnímu vzdělávání stanoven v květnu 2017.

- ***Přednostní přijímání dětí od 3 let věku***

Ustanovení školského zákona zaručující přednostní přijímání dětí od tří let věku do mateřské školy se uplatní již pro školní rok 2018/2019, při zápisu v květnu 2018.

- ***Přednostní přijímání dětí od 2 let věku***

Ustanovení školského zákona zaručující přednostní přijímání dětí od dvou let věku do mateřské školy se uplatní pro školní rok 2020/2021, při zápisu v květnu 2020.

Kontaktní adresa pro dotazy: ms@msmt.cz